

СКОРОТЕЧА.

(*Courier.*)

Число 21.

Неделя 14 Марта 1843

Год. II.

БЛАГОСЛОВЪ.

одъ

Ненада.

Чуемъ драгій да се на путь спремашъ,
У далеку Землю Талиянску,
Сутра рано пріе яркогъ сунца.
Ты се спремашъ, а мене непыташъ:
„Оху л' драга, или нећу поћи?“—
Кадъ непыташъ, чини шта ти драго,
Благословъ ти ево, и я даемъ:
Кадъ корачишъ, земля се затресе,
И разсѣла на стотину мѣста,
Изъ нѣ зміе поврвиле люте,
Люте зміе, и отровне гусе,
Да се теби мили путованѣ!—
Вѣтрови се у виіоре страшне
Замрсли, ко што никадъ нису,
Повалили дрвлѣ и каменѣ,
Све по путу, коимъ мислишъ проћи,
Да ти буде лакше путованѣ!—
Сводъ се неба сабр'о у облаке,
Помрачіо свѣтлость яркогъ сунца,
Претворио данъ у ноѣцу тавну;
Да ти буде видно путованѣ!—
Скупило се стотина ажда,
У црнеме надъ тобомъ облаку,
Провалиле облакъ бацаканѣмъ,
Изъ облака киша се пролила,
И буицу породила снажну;
Твоимъ путемъ буица потекла
Одонуда, кудъ си хтео поћи,
Тебе натрагъ са собомъ понела,
И донела мени на нѣдарца
Мени тужной, да те опетъ любимъ.

ЕТЕЛРЕДО.

одъ

Тривстанскогъ Срболюба.

(коначъ)

Ни в дуго времена потраило, а онъ
начне и съ овомъ супругомъ онако груби-
янски поступати, и быти іой невѣрантъ.
Но у рѣшителномъ и мужественомъ ка-
рактору нове краљице не нађе ону умил-
ность ни кроткодушіе, кою кодъ покойне
своє супруге. Непостоянны нѣговъ духъ
постояо в свакій данъ немирній. Ово в
краљицу до срдца вріѣхало. У кући по-
стане немиръ и неслога, одъ ков в и пре-
столный градъ и све кралѣвство зунло.
Народъ се подівли на две стране. Оганъ
люте ярости буктіо в по свему кралѣв-
ству. А изъ тогъ узрока роде се буне!
Колико в пута нѣму овда на умъ падала
изневѣрена Етелвиѣа? Колико ли в пута
онъ оплакивао своє варварство, коимъ
в ню уморио? али в веѣъ было касно!

Еданъ данъ, када в у обычне сате, у
свомъ Кабинету наодио се и нева писма
прегледао, намѣри се на писмо Етелви-
ѣино, послѣднѣ писмо, ков онъ презри-
телно бацывши, ни в га удостоіо ни од-
печатити га. Одма позна нѣнъ рукописъ.
Начне га совѣсть гриссти, узтрепета се,
пружи къ нѣму дркѣтаюћу свою руку, о-
твори га, и стане читати у нѣму све рі-
ечи:

Сире! Примите послѣднѣ „С- Богмъ оstay“ одъ умираюће вамъ Етелвиѣ! Удостоите в вашегъ спомена, баремъ онда, када в не буде выше на овоме свѣту! — Ахъ! тко ће васъ тако силно любыти, као што васъ в любила она! Несретница! Она в за васъ живила, само за васъ дѣла. Вы сте были сва радость, сва утѣха нѣна. Пакъ в оставите, — пакъ в изневѣристе! Бездушный човече. —

Ове рѣчи ударе Етелреду као громъ у срце. Чиняше му се, да очима гледа, како му се изневѣрена супруга мучи, и тѣломъ мучно растае. Чиняше му се, да јошгъ чувъ послѣднѣ издисав нѣне и тако на вданпуть продере се иза свега гласа: Ты варварине вданъ (самъ себи говорећи) ты си в убіо! и овымъ лото тронуть, огрезне у сузама.

Одъ тада не налазаше онъ за себе нигди мира ни покоя, но замишлѣнъ, идяше тамо и овамо, као мува безъ главе. Гди бы се годъ зауставіо, привиѣаще му се, као да блѣда сѣнка Етелвиѣина устопце за нѣмъ ходи. Печалию и тугомъ обузетъ, заборава конечно свов досадашнѣ раскошне забаве и сва увеселенія. Нн в му ни до шта было, башъ ни до самогъ кралюваня. Докъ в онъ овако сметено живіо, падне нѣгово кралѣвство у жалостно станѣ. Слутнѣ, метежи, и немири зачну се на све стране. Неприятельн дигну се свирѣпо, да му цѣло кралѣвство упропасте. Краль Данимаркезги силномъ войскомъ нападне на нѣга, овај му се храбро одупре, но послѣ крваве быткѣ принуѣенъ буде уступити, и на вратъ, на носъ бѣжати. У истомъ бѣжаню, нешто заръ одъ стра, а нешто збогъ несрећногъ сраженія, кога в праведно постигло, добів онъ огнѣвиту грозницу; и-томе тисућама грижа морешъ оконча жалостно животь свой, умерши у великой потреси, и сиромаштву.

Страовитый примѣръ за свакога, кои в овако опакъ, и невѣранъ!! —

СЕЛСКІЙ ЖИВОТЬ.

одъ

Чокерляна.

Онай, кои велелѣпнѣ плавогъ неба, красоту зелены дресеса, дивоту цвећемъ преиспунѣны ливада, и мудро одевена поля и усеве цѣни, сладкогласну птица хармонию градской мусіки предпочитув, и уединѣнъ животь задовольно проводити зна, числи се међу срећнымъ на свету. Любитель природе и нѣне невиности презире градскій животь, и Богу довольно благодарити неможе, да му в вестивена красота отъ красоте художествомъ произведена милія и пріягнія. Градскій просторъ нѣму в тесанъ, улице чине му се мрачне, полъ му в пространо са свіо страна отворено и свѣтло, — онде заслепляюће блистанѣ, а овде природна лепота — онде мятежъ, а овде сладка тишина, — онде неслога, немиръ и неспокойство, овде порѣдакъ, тишина и блажено спокойство, — онде художество и лажна превара, овде наравна произведенія и драгоцѣнна истина. Ванъ града се слободнѣ дѣше, слободнѣ мысли и говори, слободнѣ живи и ужива. Овде се живи за себе, а тамо за друге, и непрестано се мора обзирати, и као птица на грани окретанъ быти, ако жели замке хитроопасны людій избећи! на свов речи добро пазити, врбо му зломысленикъ за леђи стои, и кантаромъ бесѣду нѣгову мери. Нити може што чинити, нити всти, ни легати ни устаяти, кадъ в нѣму угодно, ако жели градскомъ адету сообразовати се. Овакавъ животь незове се свой, онъ в робство и мученѣ, врбо се слободѣ лишава, коя бы нѣговымъ чувствама благословенно задовольство давала. Блаженъ, кои о себи рећи може: я живимъ за себе, живимъ за оно, што в ле-

по и полезно, уживамъ тишину срѣца и совѣсти. Я могу безъ уздержаня оно што мое честности чувства зактеваю, и чинити и говорити, неимаюћи чега устручавати се. Све што ме окружава, красотомъ е преиспунѣно, одъ свою страна предусретаю ме нови предмети, кои ми найслађу забаву приносе. Мојој дужности, кою самъ као човекъ и Християнинъ дужанъ испунити, овде лакше удовлетворити могу, ербо страстима и наклоностима сердечнымъ у толикој мѣри, као Грађани, подчинѣнъ нисамъ. Овде ме ништа на грѣхъ, ништа на пристрастїе и лакомство побудити не може. У тѣлесномъ одмору проводимъ разговоръ са моимъ простымъ, но одъ злобе, лукавства и лажи удалѣнымъ сосѣдомъ; онъ ме радо слуша, што я бесѣдимъ, радо пыта, што нїе знао; а я отъ нѣга, као старогъ Економа, себи искуства набавлямъ, како треба са кошницама, каколи са овцима при разны обстоятелства поступати. — Селскїй дакле животъ половиномъ е Богу и спасенїю отъ градскогъ ближїи, овде я мирне дне, сладке часе, и блага проводимъ ноћи, ниткоме неоговара, нитко ми спокойство мое неруши. Блажени отци наши починоуби отъ Аврама, увиђаюћи, да тишина и спокоянъ животъ найвише душевномъ спасенїю принети може, кадъ су се годъ Богу молили, излазили су ванъ молити се. И самъ благїи Спаситель Христосъ нїе градскїи любїо животъ, но походїо е села и веси (варошице), гди проклета злоба отрована жїле укоренявати у станю нїе была.

МОЯ ПЫТАНЯ.

(продуженїе)

Желїо бы самъ одъ Г. Дописателя изъ Новогъ Сада то знати: изъ какови бы ми извора оцъ доказати могао: како е управо пѣнїе церковно подъ Черновићемъ Патрїархомъ овамо пренешено; За друго љу га другїи путъ замолити. —

У 5 Числу подъ насловомъ „Унгарїя“ слѣдуюће извѣстїе печатано е: „Пешта. Книжевно содружество М. С. збогъ изненадногъ Г. Предсѣдателя Нѣг. В. Преосвящ. Г. Епископа Платона Атанацковића у Бечъ ради дѣла наслѣдства Текелийногъ, одлазка, заказано за данасъ торжество Св. Савве држати немогавши, таково на удобнїе време одлаже. Изъ засѣданїя М. С.“. По овима дакле рѣчима ил' ми се хтѣло, ил' не хтѣло, то видѣти морамъ: или да е Матица Србска 17 Јануара пре зоре засѣданїе свое торжествовати морала, или да га тогъ дана ни е држала, него да е нѣко другїи своевольно себе Матицомъ Србскомъ учинїо и у име нѣно празникъ Св. Савве на удобнїе време у својој глави одложио. Ево у тайну ову ключа. Пето число исты новина, изишло е као што само свѣдочи 17 Јануара а исто извѣстїе тогъ дана (17 Јануар.) изишавше на свѣтъ овако гласи: „Заказано за данасъ (дакле 17 Јан.) торжество Св. Савве М. С. држати немогавши таково на удобнїе време одлаже“. И будући да е 17 Јан. ове године данъ недельный, дакле за Пешту и Будимъ данъ дольнопоштанскїи бы, кадъ су се сирѣчь све 17 Јануарїя у Будиму и у Пешти изъ печатяъ изишавше новине найдалѣ у 11 сатїи тогъ истогъ дана пре полдне изъ Пеште преко поште у различне стране оправити морале: зато свакиј онаї, тко само то зна, за колико се сатїи ма найманѣ каково одъ неколико людїи заключенїе учинити и на папиръ ставити, пакъ одъ Пештанске Србске цркве истый саставъ писменый крал. Цензору близу грађанскогъ театра живећемъ поднети, а затимъ изъ Пеште на чамцу преко Дунава скоро на найсѣвернїи Будимске тврдинѣ край прећи, и тукъ типографїи, да се исто заключенїе у новине стави, предати може; тко далѣ то зна, за колико іоштъ времена словослагачъ таї саставъ сложити, коректоръ поправити, и

печатателъ у 600 табака печатати у стапно е; тво најпосле и то познае, колико времена треба, да се исте новине све изъ Будима у Пешту пренесу, да се пресавилю и обложе, пакъ најпосле, да се до 11 сатій, а јоштъ и пређе на пошти предаду, као највећу истину мора вѣровати то, или да е Матица 17 Јануар. Засѣданіе свое пре зоре држати морала, или да га тогъ дана у друго време ни е држати могла, ниги што о истомъ засѣданію и заключенію у свомъ Протоколу има. Ко е одъ овога двога, истина молимъ Матицу да ме извѣсти. И предъ Богомъ грѣхота, и предъ свѣтомъ срамота бы была то, да у историю нашу иайвеће неприлике и непристойности увлаче се, пакъ да ѿ опегъ народъ за светиню, нѣку, или хтѣо, или не хтѣо држати мора. Тежко тоу народу кодъ таковогъ просвѣћенія! —

(Продужити ће се.)

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Прва Академія постала е у Атини, Платонъ купивши кућу некогъ Академа, обучавао е у нѣой свое ученике у мудрости, отъ туду Академія име свое потеже.

Алгебра, землемѣріе узело е свой почетакъ у Александри г. 415. после Хр. Аравлини су нѣни изобрѣтатели, међу коима е седмогъ столѣтія Геберъ најславни бѣо. Лешардъ Фабіоначій принео е ово кудожество у Италию при концу 12. столѣтія.

Најдревнии надписъ, кон се на едномъ памятнику у Шпартѣ нашао, числи преко 3000 година, и сохранива се у Паризу.

Барометеръ (показатель промене времена) начиніо е Торичелли, Галилеовъ ученикъ у Флоренцу 1643.

Чокерлянъ.

СМЕСИЦЕ.

У Шлезіи живише еданъ земледѣлацъ именеъ Холлундеръ, кон е у лѣту 1788 одъ старостіе слабости преставіо се, навршивши 114 живота годину. На смртној постели отъ своіе сосѣда запытанъ, како е толике године преживіо, отговоріо е: нечудите се, „я самъ три најболи лѣкара имао; едномъ е име терпѣливостъ, другомъ прилѣжностъ, а трећемъ умѣреностъ“.

ПОГРЕШКЕ.

У предходемъ числу следеће се погрешке налазе: стр. 24. вр. 9, жартвама м. жертвама; вр. 3. одъ г. нама м. нема; вр. 10. време м. време; вр. 13. домаръ м. долларъ.

КЊИЖЕВНО ОБЈАВЛЕНІЕ.

У Н. Саду у комисіи кодъ Петра И. Стояновића изишла е, и добити се може у книгопродавницама Карла Гайбела у Пешти; и Јосифа Венедикта Удове у Бечу:

СРБСКА ГРАММАТИКА

или

ПИСМЕНИЦА

По начину, коимъ најславнии наши садашњи Сисатели пишу, нарочно на ползу премиле младежи Србске устројена

одъ

ІОВАНА ПОПОВИЋА

Савршеногъ Богослова и П. Учителя.

1843

цѣна 40-кр. у Сребру.

Издавателъ Димитрій Јовановићъ (Bastei Gasse Nr. 319)